

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 77/2020 van 24 augustus 2020

Betreft: Adviesaanvraag over een wetsvoorstel houdende het Wetboek van Strafprocesrecht (CO-A-2020-059)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Patrick Dewael, Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, ontvangen op 16 juli 2020;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 24 augustus 2020 het volgend advies uit:

I. VOORWERP EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers verzoekt de Autoriteit om advies over een wetsvoorstel houdende het Wetboek van Strafprocesrecht (CO-A-2020-059) (hierna "het voorstel"). Dit voorstel is het resultaat van een hervormingsproces van het strafrecht dat werd opgestart bij ministerieel besluit van 30 oktober 2015 dat overeenkomstig het Regeerakkoord van 10 oktober 2014, twee multidisciplinair samengestelde commissies aanstelde: De ene commissie werd belast met de hervorming van het strafrecht, terwijl de andere commissie werd belast met de hervorming van het strafprocesrecht. Deze adviesaanvraag handelt over de resultaten van de werkzaamheden van deze tweede commissie.
2. In het kort overgenomen uit de toelichting bij het voorstel, aangezien het onmogelijk is om hier en in al zijn aspecten de ondernomen hervorming samen te vatten, heeft het voorstel het hiernavolgende doel. Het stelt één type van onderzoek in [a charge en a décharge¹] onder de leiding van het openbaar ministerie en onder de controle van een rechter [onderzoeksrechter], die echter niet langer zelf het onderzoek zal leiden maar die tegelijk zal worden versterkt in zijn controlerende en rechtsprekende functie ten aanzien van het vooronderzoek.² Bijgevolg maakt de hervorming een einde aan de verschillen in garanties voor de bescherming van de rechten van de verdediging van de rechtsonderhorigen die voortvloeien uit de verschillen tussen de regels inzake het opsporings- en gerechtelijk onderzoek, en wordt gestreefd naar consistentie in de strafprocedure.
3. Het schaft ook de mogelijkheid af om de strafvordering in te stellen door een klacht met burgerlijke partijstelling in te dienen bij de onderzoeksrechter en vervangt het door een alternatief systeem met inbegrip van een beroep voor de kamer van het onderzoek (momenteel de kamer van inbeschuldigingstelling) tegen een seponering door het openbaar ministerie³, wat de slachtoffers een blijvende rechtsbescherming moet garanderen⁴.
4. Hoewel de instelling van onderzoeksrecht verdwijnt, benadrukt het voorstel het volgende "De voorafgaande machtiging van die rechter [onderzoeksrechter] zal uiteraard nog steeds vereist zijn voor alle maatregelen die dwang impliceren en die momenteel aan rechterlijke controle onderworpen zijn" en "En zelfs meer nog, vermits bepaalde intrusieve maatregelen die kunnen of konden worden bevolen door het parket (zoals infiltratie en systematische observatie gedurende meer dan vijf dagen of met technische middelen of de uitbreiding van de zoeking in een informaticasysteem tot buiten de in beslag

¹ Zie de Toelichting, blz. 11 ev.

² Toelichting bij het voorstel, blz 6.

³ Zie hierover de Toelichting bij het voorstel, blz 15.

⁴ Toelichting bij het voorstel, blz. 6.

genomen drager) voortaan ter goedkeuring aan de rechter zouden worden voorgelegd"⁵. En dit blijkt nu van zeer groot belang te zijn op het gebied van het grondrecht op privacy en gegevensbescherming.

5. Tot slot moet worden opgemerkt dat niet alle huidige bepalingen van het Wetboek van Strafvordering waaronder de bepalingen betreffende het centrale strafregister, het uitwissen van veroordelingen en het herstel in eer en rechten in strafzaken, in het voorgestelde Wetboek van Strafrecht zijn opgenomen⁶. De toelichting bij het voorstel legt uit dat deze bepalingen betrekking hebben op "het herinneren en vergeten van straffen", en logischerwijze veeleer thuishoren in een Wetboek van Strafvordering of in bijzondere wetten⁷.
6. In dit advies wordt eerst ingegaan op de kwestie van de bevoegdheid van de Autoriteit (II) en vervolgens wordt de reikwijdte van de uitgevoerde analyse toegelicht (III). Uiteindelijk volgt deze laatste (IV).

II. BEVOEGDHEID VAN DE AUTORITEIT

7. Op het gebied van de verwerking van persoonsgegevens door de bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing of de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, is artikel 45.2 van de Richtlijn (EU) nr. 2016/680⁸ van toepassing. Richtlijn nr. 2016/680 bepaalt: "*Elke lidstaat schrijft voor dat elke toezichthoudende autoriteit belast is met het toezicht op verwerkingen door gerechten in het kader van hun rechterlijke taken. De lidstaten mogen bepalen dat hun toezichthoudende autoriteit niet bevoegd is om toe te zien op de verwerkingen door andere onafhankelijke autoriteiten bij de uitoefening van hun rechterlijke taken*" (italic toegevoegd door de Autoriteit)⁹.
8. Overweging 80 van deze richtlijn legt uit dat : "Hoewel deze richtlijn ook van toepassing is op de activiteiten van nationale gerechten en andere rechterlijke autoriteiten, dient *de competentie* van de toezichthoudende autoriteiten zich niet uit te strekken tot de verwerking van persoonsgegevens door gerechten in het kader van hun taken, teneinde de *onafhankelijkheid, van rechters bij de uitvoering van hun gerechtelijke taken te vrijwaren*. Die vrijstelling dient beperkt *te blijven tot gerechtelijke activiteiten in het kader van rechtszaken* en niet te gelden voor andere activiteiten die rechters

⁵ Toelichting bij het voorstel, blz. 9 en voetnoot blz. 10.

⁶ Zie ook de Toelichting bij het voorstel, blz. 350.

⁷ Blz. 351.

⁸ Richtlijn (EU) nr. 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad.

⁹ Artikel 55, 2 van de AVG bepaalt eveneens dat "toezichthoudende autoriteiten niet bevoegd zijn om *toe te zien op verwerkingen door gerechten bij de uitoefening van hun rechterlijke taken*" (italic toegevoegd door de Autoriteit).

overeenkomstig het lidstatelijke recht verrichten. De lidstaten moeten ook kunnen bepalen dat de bevoegdheid van de toezichthoudende autoriteit zich niet uitstrekt tot de verwerking van persoonsgegevens door andere *onafhankelijke rechterlijke autoriteiten in het kader van hun gerechtelijke taken*, bijvoorbeeld het openbaar ministerie. De naleving van de regels van deze richtlijn door gerechten en andere onafhankelijke rechterlijke autoriteiten is in elk geval altijd onderworpen aan onafhankelijk toezicht in overeenstemming met artikel 8, lid 3, van het Handvest" (italic toegevoegd door de Autoriteit)¹⁰.

9. Artikel 28.2 van de richtlijn nr. 2016/680 bepaalt: "De lidstaten voorzien erin dat de toezichthoudende autoriteit wordt geraadpleegd bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking".
10. In Belgisch recht bepaalt artikel 4, § 1, lid 2 van de WOG "Het *toezicht dat door deze wet wordt georganiseerd heeft geen betrekking op de verwerkingen door de hoven en rechtbanken* alsook door het openbaar ministerie bij de uitoefening van hun gerechtelijke taken" (italic toegevoegd door de Autoriteit). In de toelichting bij het ontwerp WOG wordt deze bepaling als volgt uitgelegd "België maakt hierbij gebruik van de marge die de Verordening 2016/679 biedt om te verduidelijken dat deze *onbevoegdheid* zich ook uitstrekt tot het openbaar ministerie voor het geheel van haar opdrachten, zowel wat betreft haar strafrechtelijke als burgerrechtelijke taken. Het begrip "bij de uitoefening van hun gerechtelijke taken" moet overigens ruim worden geïnterpreteerd teneinde een uniforme toepassing van deze uitsluiting te waarborgen. Zo moet bijvoorbeeld de verwerking van gegevens in het kader van het personeelsbeheer van deze gerechtelijke autoriteiten ook begrepen worden als behorende tot verwerkingen die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun rechterlijke taken"¹¹ (italic toegevoegd door de Autoriteit).
11. Deze uitsluiting van de bevoegdheid van de toezichthoudende autoriteit met betrekking tot verwerkingen in verband met de gerechtelijke taken verwijst naar "toezicht" op de "verwerkingen" op dit gebied, om de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht te waarborgen, en niet naar "elke bevoegdheid" van de Autoriteit met betrekking tot strafzaken in het algemeen. Met andere woorden, het staat de bevoegdheid niet in de weg om zich uit te spreken over wetgeving zoals die welke in het

¹⁰ Overweging nr. 20 van de AVG bepaalt dat "hoewel de onderhavige verordening onder meer van toepassing is op de activiteiten van gerechten en andere rechterlijke autoriteiten, zouden in het Unierecht of het lidstatelijke recht de verwerkingen en verwerkingsprocedures met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens door gerechten en andere rechterlijke autoriteiten nader kunnen worden gespecificeerd. De competentie van de toezichthoudende autoriteiten mag zich niet uitstrekken tot de verwerking van persoonsgegevens door gerechten in het kader van hun gerechtelijke taken, zulks teneinde *de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht bij de uitoefening van haar rechterlijke taken, waaronder besluitvorming, te waarborgen*. Het toezicht op die gegevensverwerkingen moet kunnen worden toevertrouwd aan specifieke instanties binnen de rechterlijke organisatie van de lidstaat, die met name de naleving van de regels van deze verordening moeten garanderen, leden van de rechterlijke macht van hun verplichtingen krachtens deze verordening sterker bewust moeten maken, en klachten met betrekking tot die gegevensverwerkingen moeten behandelen" (italic toegevoegd door de Autoriteit).

¹¹ Parl. ST. 2016-2017, Kamer van Volksvertegenwoordigers, Doc. (54) n° 2648/001 blz. 13-14.

onderhavige geval aan de orde is - het wetboek van strafprocesrecht - die de kern van de rechterlijke taken" vormt.

12. Het gaat er in de eerste plaats niet om een verwerking door het openbaar ministerie of een rechtbank te controleren *in concreto*, maar om een advies uit te brengen over een handeling van de wetgever, dat wil zeggen een handeling die onder de wetgevende taken (wetgevende macht) valt. En ten tweede kan de uitoefening van een adviserende bevoegdheid in het wetgevingsproces geen invloed hebben op de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht bij de uitoefening van haar taken op het gebied van vervolging en berechting: zij staan elkaar niet in de weg.
13. Bijgevolg is de Autoriteit bevoegd om het voor advies ingediende voorstel te analyseren ingevolge artikel 4, § 2, lid 2 van de WOG waarin de residuele bevoegdheid van de Autoriteit is vastgelegd: "De Gegevensbeschermingsautoriteit is de bevoegde toezichthoudende autoriteit wanneer geen andere wet anders bepaalt".
14. Bovengenoemde overwegingen bieden de gelegenheid om eraan te herinneren dat in het positief recht geen enkele autoriteit bevoegd is om de naleving van de regels inzake gegevensbescherming te controleren bij verwerkingen waarvoor de gerechtelijke autoriteiten, in dit geval de strafrechtelijke autoriteiten, verantwoordelijk zijn. Dit is een belangrijke leemte in de Belgische wetgeving. Ter herinnering: artikel 8.3 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zelf bepaalt dat de naleving van de regels inzake gegevensbescherming door een onafhankelijke autoriteit moet worden gecontroleerd.

III. TOEPASSINGSGEBIED VAN HET ADVIES

15. De Toelichting bij het voorstel¹² herinnert eraan dat hier Titel 2 van de WVG¹³, die de omzetting is van de richtlijn nr. 2016/680, van toepassing is. Artikel 37, § 4 van de WVG bepaalt dat:

"De rechten bedoeld in dit hoofdstuk, voor wat betreft de gegevensverwerkingen van de hoven en rechtbanken van het gemeen recht en het openbaar ministerie, *worden uitsluitend uitgeoefend binnen de grenzen en conform de regels en nadere regels van het Gerechtelijk Wetboek, het, Wetboek van strafvordering, de bijzondere wetten die betrekking hebben op de strafrechtspleging* en de uitvoeringsbesluiten ervan (italic toegevoegd door de Autoriteit).

¹² Blz. 56.

¹³ Zie artikel 27 van de WVG.

16. Het gaat om het recht op informatie van de betrokkene¹⁴, het recht op toegang¹⁵, het recht op rectificatie, het recht om onjuiste gegevens aan te vullen of te verwijderen¹⁶, rechten die krachtens artikel 41, lid 1, van het WVG, indien de wet (decreet of verordening) daarin voorziet, in wezen via de bevoegde toezichthoudende autoriteit kunnen worden uitgeoefend. In een dergelijk geval dient de verwerkingsverantwoordelijke overeenkomstig lid 2 van hetzelfde artikel de betrokkene ervan in kennis te stellen dat hij zijn rechten uitoefent via de bevoegde toezichthoudende autoriteit.

17. Wat dit laatste punt betreft, wordt echter noch in het materiële recht, zoals zojuist in herinnering is gebracht (overweging 14), noch in het voor advies ingediende voorstel, een bevoegde autoriteit voor dit doel aangewezen.

18. Artikel 44 van de WVG bepaalt verder:

"Wanneer de persoonsgegevens in een rechterlijke beslissing of een gerechtelijk dossier zijn opgenomen of in het *kader van strafrechtelijke onderzoeken en procedures worden verwerkt*, worden de in de artikelen 37, 38, § 1, 39 en 41, tweede lid, *bedoelde rechten* uitgeoefend overeenkomstig het *Gerechtelijk Wetboek*, het *Wetboek van strafvordering*, de *bijzondere wetten die betrekking hebben op de strafrechtspleging en de uitvoeringsbesluiten ervan*".

19. Ten slotte voorziet artikel 210 van de WVG met betrekking tot het verbod van artikel 210 van de WVG in het volgende:

"Vanaf het moment dat de verwerking bedoeld in artikel 209, persoonsgegevens betreft die worden verwerkt in de *loop van een opsporingsonderzoek, van een gerechtelijk onderzoek, een strafrechtelijke procedure* voor de bodemrechter of een procedure voor de uitvoering van een strafrechtelijk vonnis, behoort de beslissing over de rectificatie, de wissing of het verbod op gebruik van de persoonsgegevens, of de beperking van de verwerking, echter uitsluitend, *naar gelang de fase van de procedure, tot het openbaar ministerie* of de bevoegde strafrechter" (italic toegevoegd door de Autoriteit).

20. In deze wetgevingscontext wordt in de toelichting bij het voorstel¹⁷ echter meer in het algemeen benadrukt dat het "aspect van de verwerking van persoonsgegevens nog niet in het ontwerp van het wetboek van strafprocesrecht is opgenomen".

¹⁴ Artikel 37 WVG.

¹⁵ Artikel 38 WVG.

¹⁶ Artikel 39 WVG.

¹⁷ Blz. 56.

21. Wat de rechten van de betrokkene betreft, wordt in de toelichting bij het voorstel het volgende uiteengezet en erkend¹⁸.

In het raam van het huidige opsporingsonderzoek bestaat enkel het recht tot inzage en het nemen van een afschrift van het strafdossier (artikel 21bis Sv.) evenals het recht om de opheffing te vragen van een opsporingshandeling in hoofde van een persoon die daardoor geschaad wordt met betrekking tot zijn goederen (art. 28sexies Sv.). Voor de uitoefening van de rechten van een persoon wiens persoonsgegevens worden verwerkt in het raam van een opsporingsonderzoek, inzonderheid indien het bijvoorbeeld gaat om een vraag tot aanvulling, verbetering of het wissen vandie gegevens, zijn de regels van het huidige Wetboek van Strafvordering ontoereikend.

Zoals aangegeven wordt met dit ontwerp van wetboek van strafprocesrecht één enkele vorm van vooronderzoek onder leiding van het Openbaar Ministerie ingevoerd. De betrokken verdachten en benadeelden hebben dezelfde rechten, met inbegrip van het recht om een nader onderzoek te verzoeken. Elk recht is bovendien gekoppeld aan de mogelijkheid om in beroep te gaan bij de rechter tegen de weigering of het niet-handelen van het openbaar ministerie. Er wordt verwezen naar het onderzoek van Titel IV dat gewijd is aan de rechten van de betrokkenene gedurende het onderzoek. *De omzetting van de rechten van een persoon wiens persoonsgegevens worden verwerkt, vereist een relatief kleine ingreep in het voorgestelde systeem.*

Gelet op de inhoud van artikel 41 van voornoemde wet van 30 juli 2018 wordt niettemin *aanbevolen om het standpunt van de wetgever te kennen over de eventuele oprichting van een bevoegde toezichthoudende autoriteit alvorens over te gaan tot de aanpassing van het ontwerp.* De in de punten 1, 2 en 5 genoemde weigeringsgronden komen grotendeels overeen met de weigeringsgronden die van toepassing zijn op de uitoefening van de rechten van de betrokkenen tijdens het strafrechtelijk onderzoek, waardoor het verzoek tot oprichting van een toezichthoudende autoriteit van het grootste belang is" (italic toegevoegd door de Autoriteit).

22. De Autoriteit neemt daarom nota van het feit dat het voorstel onvolledig is wat betreft de bescherming van persoonsgegevens en met name wat betreft de rechten van de betrokkenen en de aanwijzing van een bevoegde toezichthoudende autoriteit om het openbaar ministerie en de bij strafrechtelijke procedures betrokken rechtbanken en gerechtshoven te controleren. De Autoriteit gaat er dan ook van uit dat zij hierover opnieuw zal worden geraadpleegd.

¹⁸ Blz. 57-58.

23. Voor het overige beletten deze leemtes de Autoriteit niet om dit voorstel in overweging te nemen. In de eerste plaats heeft het voorstel ondanks deze tekortkomingen toch betrekking op de toegang tot het dossier, zoals zojuist vermeld in de geciteerde toelichting (hierboven, overweging 21). Toegegeven, hoewel de toegang tot het dossier in strafzaken niet werd uitgedacht vanuit het oogpunt van de bescherming van persoonsgegevens (dit vloeit veeleer voort uit de rechten van de verdediging en het recht op een doeltreffende voorziening in rechte), leidt de gelijkenis ervan met het recht op toegang ertoe dat wij er aandacht aan besteden, zeker in het licht van artikel 44 van de WVG¹⁹.
24. Ten tweede, en meer in het algemeen, kan niet *a priori* worden uitgesloten dat het voorstel toch gevolgen heeft voor de verwerking van persoonsgegevens, hetzij door het opstellen of wijzigen van regels voor gegevensverkeer of databanken die dergelijke gegevens bevatten, hetzij door het wijzigen of opstellen van regels voor de bevoegdheden van de bevoegde autoriteiten in het kader van strafrechtelijke procedures, en in dit geval voornamelijk van het openbaar ministerie. Ter herinnering voor wat dit laatste punt betreft, bepalen artikel 8.2 van de richtlijn nr. 2016/680, samen gelezen met 1 van ditzelfde artikel en artikel 33 van de WVG²⁰ "In het lidstatelijke recht dat verwerking binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn regelt, worden ten minste de verwerkingsdoeleinden, de te verwerken persoonsgegevens en de doeleinden van de verwerking gespecificeerd". Dergelijke regels hebben rechtstreeks betrekking op het snijpunt van het grondrecht op privacy (vastgelegd in artikel 8 van het EVRM, artikel 22 van de Grondwet en artikel 7 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie) en gegevensbescherming (vastgelegd in artikel 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie), en vereisen toezicht door de Autoriteit²¹.
25. Meer in het algemeen bevraagd naar mogelijke ontwikkelingen in de wetgeving als gevolg van het nieuwe wetboek van strafprocesrecht die gevolgen kunnen hebben voor de bescherming van persoonsgegevens, antwoordde de aanvrager in het bijzonder het volgende :

*«Het wetsvoorstel houdende het Wetboek van Strafprocesrecht (DOC 55 1239/001) bevat in essentie **geen enkele nieuwe transfer van persoonsgegevens of databanken**.*

¹⁹ Er zou kunnen worden overwogen om het recht van toegang op het gebied van gegevensbescherming vast te stellen op basis van de regels voor de toegang tot het dossier.

²⁰ Dat bepaalt: "§ 1 De verwerking is rechtmatig indien :

1° ze noodzakelijk is voor de uitvoering van een opdracht uitgevoerd door een overheid bevoegd voor de in artikel 27, bedoelde doeleinden; en

2° ze gebaseerd is op een wettelijke of reglementaire verplichting.

§ 2. De wettelijke of reglementaire verplichting regelt ten minste de categorieën van persoonsgegevens die verwerkt moeten worden en de doeleinden van de verwerking".

²¹ Zie bijvoorbeeld voor een gelijkaardige benadering het Advies nr. 21/2016 van 18 mei 2016 over het voorontwerp van wet betreffende de verbetering van de bijzondere opsporingsmethoden en bepaalde onderzoeksmethoden met betrekking tot internet en elektronische en telecomcommunicaties.

Het vergroot de rechten van de partijen betrokken in het strafonderzoek, maar het verleent wel een ruimere bevoegdheid aan de rechter van het onderzoek die een rol speelt over het ganse strafonderzoek en niet meer zoals de onderzoeksrechter enkel over een aantal dossiers die in onderzoek worden gesteld.

In essentie is er, wat de eigenlijke verwerking van persoonsgegevens betreft, geen fundamenteel verschil met de huidige strafrechtspiegeling » (vet in de tekst).

26. In een dergelijke context zal de Autoriteit haar analyse beperken tot enkele bepalingen die - aangezien het niet hoofdzakelijk gaat om codificaties in de vaste wetgeving van reeds bestaande regels in het Wetboek van Strafvordering - waarschijnlijk van invloed zullen zijn op de gegevensbescherming. Zij zal in haar analyse niet alle kwesties opsommen die nog moeten worden aangepakt op het gebied van gegevensbescherming in het kader van strafrechtelijke procedures.

IV. ONDERZOEK

IV.1. Transparantie- en rechtmatigheidsbeginselen: doeleinden en verwerkingsverantwoordelijken

27. . Herhaling van de principes²². Overeenkomstig artikel 8.2. van richtlijn nr. 2016/680, gelezen in samenhang met artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van de EVRM, moet een norm voor de wettelijke rangorde de essentiële elementen bepalen van een gegevensverwerking die nodig is voor de uitvoering van een taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag die aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen. Wanneer de verwerking van gegevens een wezenlijke inbreuk vormt op de rechten en vrijheden van de betrokkenen, wat het geval is bij gegevensverwerking die voortvloeit uit de toepassing door het Openbaar Ministerie van de strafprocesregels - die zijn bevoegdheden inzake preventie en opsporing van strafbare feiten regelen - moeten de volgende essentiële elementen worden vastgesteld door wetgever: het)(de) precieze doeleinde(n)²³, waarvan bij lezing reeds kan worden afgeleid welke gegevensverwerkingsverrichtingen zullen worden ingevoerd voor de verwezenlijking ervan, de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n), het soort gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van (dit) (deze) doeleinde(n), de bewaartermijn van de gegevens²⁴, de categorieën betrokkenen van wie de gegevens zullen worden verwerkt, de instanties of categorieën instanties belast met een opdracht van algemeen belang (of belast met het openbaar gezag) die onder dit doeleinde of doeleinden vallen

²² Er zijn ook beginselen van wettigheid en voorspelbaarheid die specifiek van toepassing zijn op de strafrechtelijke procedure overeenkomstig artikel 12, lid 2, van de Grondwet.

²³ Het Grondwettelijk Hof heeft erkend dat "de wetgever (...) de bewaring van persoonsgegevens en de duur van die bewaring op een algemene wijze (vermocht) te regelen", Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.23.

²⁴ Zie ook artikel 6.3. van de AVG.

en die toegang hebben tot deze databank en ook de eventuele beperking van de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke en/of rechten van de betrokkenen bedoeld in de richtlijn nr. 2016/680. In het licht van deze beginselen en de beperkingen van de analyse van de Autoriteit (zie overweging 26) roept het voorstel de volgende opmerkingen op.

28. **Concept Verwerkingsverantwoordelijke** Wat de verwerkingsverantwoordelijke betreft, bepaalt artikel 26, 8° van de WVG zelf²⁵ het volgende: "indien het doel en de middelen voor de verwerking door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie zijn bepaald, de verantwoordelijke voor de verwerking diegene is die door of krachtens de wet, het decreet of de ordonnantie als dusdanig wordt aangewezen". Wat het begrip "verwerkingsverantwoordelijke" betreft, heeft de Autoriteit reeds kunnen herhalen dat dit begrip vanuit een feitelijk perspectief moet worden benaderd. Het is derhalve noodzakelijk de entiteit of entiteiten aan te wijzen die in feite het doel van de verwerking nastreven en de controle erover uitoefenen. In de overheidssector is de verwerkingsverantwoordelijke gewoonlijk het orgaan dat belast is met de openbare dienstverleningstaak waarvoor de gegevensverwerking is opgezet.
29. Overigens is de bedoeling van een brede definitie van het concept verwerkingsverantwoordelijke²⁶ een efficiënte en volledige bescherming te verzekeren van de betrokkenen²⁷. Afhankelijk van de feiten kan een gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid meerdere actoren binden, waarbij de betrokkene zijn of haar rechten ten opzichte van en tegen elk van hen kan uitoefenen²⁸. Dit gezegd zijnde, « het bestaan van een gezamenlijke verantwoordelijkheid uit zich niet noodzakelijkerwijs in een gelijkwaardige verantwoordelijkheid [... en] deze actoren kunnen juist in verschillende stadia en in verschillende mate bij deze verwerking betrokken zijn, zodat het niveau van verantwoordelijkheid van elk van hen moet worden beoordeeld in het licht van alle relevante omstandigheden van het geval"²⁹. Het is «in het kader van zijn verantwoordelijkheden, zijn bevoegdheden en zijn mogelijkheden» dat de medeverantwoordelijke zal waken over de conformiteit van zijn activiteit met de regels inzake gegevensbescherming³⁰.

²⁵ Zie ook artikel 3, 8° van de Richtlijn 2016/680.

²⁶ De begrippen verwerkingsverantwoordelijke en verwerker zijn gedefinieerd in artikelen 4, 7), en 8), van de AVG. Lees eveneens het Advies G29, nr. 1/2010 over de begrippen "voor de verwerking verantwoordelijke" en "verwerker", (WP169), 16 februari 2010.

²⁷ EHvJ, (Gr. Kam.), 13 mei 2014 (GOOGLE SPAIN SL, GOOGLE INC. v/ AEPD), aff. C-132/12, punt 34. EHvJ, (Gr. Kam. , 5 juni 2018 (UNABHÄNGIGES LANDESZENTRUM FÜR DATENSCHUTZ SCHLESWIG-HOLSTEIN v/ Wirtschaftsakademie SCHLESWIG-HOLSTEIN GMBH), aff. C-210/16, punt 16.

²⁸ Artikel 26, 3., AVG.

²⁹ EHvJ, (Gr. Kam. , 5 juni 2018 (UNABHÄNGIGES LANDESZENTRUM FÜR DATENSCHUTZ SCHLESWIG-HOLSTEIN v/ WIRTSCHAFTSAKADEMIE SCHLESWIG-HOLSTEIN GMBH), aff. C-210/16, punt 16. Lees eveneens het Advies G29, 1/2010 over de begrippen "voor de verwerking verantwoordelijke" en "verwerker", 16 februari 2010, p. 20.

³⁰ EHvJ, (Gr. Kam.), 13 mei 2014 (GOOGLE SPAIN SL, GOOGLE INC. v/ AEPD), aff. C-132/12, punt 38.

30. **Het onderzoek en de strafvordering (artikelen 85, 101 en 103).** Het voorstel bepaalt duidelijk dat het onderzoek (dat in artikel 85, 1ste lid wordt gedefinieerd) "wordt gevoerd onder de leiding en het gezag van de bevoegde procureur des Konings. Hij draagt hiervoor de verantwoordelijkheid"³¹, en de "procureur des Konings waakt over de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee de bewijzen worden verzameld"³². Artikel 2 bepaalt voorts dat het openbaar ministerie onafhankelijk, in naam van de maatschappij en in het algemeen belang handelt, met inachtneming van de in artikel 1 van het voorstel bedoelde rechten, en dat het openbaar ministerie geen instructies of richtlijnen mag ontvangen met betrekking tot het onderzoek van een individueel geval³³. Met andere woorden, bij de bespreking van de gegevensbeschermingsaspecten zal het voorstel duidelijk maken dat de procureur des Konings de persoon is die verantwoordelijk is voor de verwerking van de gegevens die nodig zijn voor het onderzoek en de uitoefening van de strafvordering, in de uitvoering van de bevoegdheden, competenties en verplichtingen die hij heeft en waaraan hij gebonden is door dit Wetboek.
31. In het voorstel zal ook duidelijk moeten worden aangegeven of los van het opsporingsonderzoek van de procureur des Konings/openbaar ministerie er andere gevallen bestaan waarin andere overheden de bevoegdheden autonoom kunnen uitoefenen die het voorstel aan hen zou toekennen. De Autoriteit vestigt met name de aandacht van de auteur van het voorstel op de bevoegdheden die de gerechtelijke politie autonoom zou kunnen uitoefenen. Indien het openbaar ministerie het recht heeft om de officieren van gerechtelijke politie (en de politiediensten) te verzoeken de voor het onderzoek noodzakelijke gerechtelijke politiehandelingen te verrichten (artikel 101, § 1, van het voorstel), lijkt het erop dat deze officieren ook autonome bevoegdheden hebben (zie bijvoorbeeld artikel 150 van het voorstel, betreffende de snelle bewaring van informaticagegevens, en artikel 171, betreffende de zoeking in een informaticasysteem). Indien deze officieren kunnen optreden buiten het geval van een onderzoek onder de verantwoordelijkheid van de procureur des Konings, moet een norm van de rangorde van de wet duidelijk hun eventuele autonome (of gezamenlijke) verantwoordelijkheid aangeven of in ieder geval die van de autoriteit waartoe zij behoren.
32. De Autoriteit gaat er in dit verband van uit dat er in voorkomend geval sprake zal zijn van een mogelijke verantwoordelijkheid (gezaamenlijk, afhankelijk van de autonomie van de gerechtelijke politieagenten) van de procureur-generaal bij het Hof van Beroep of de federale procureur-generaal. Artikel 130, § 1 van het voorstel bepaalt immers "Alle officieren van gerechtelijke politie staan onder toezicht van, al naar gelang van het door de wet gemaakte onderscheid, de procureur-generaal bij het hof van beroep of de federale procureur. Al degenen die, volgens artikel 107, uit hoofde van een

³¹ Artikel 85, lid 2 van het voorstel.

³² Artikel 85, lid 3 van het voorstel.

³³ Wat deze onafhankelijkheid betreft, wordt in het voorstel gepleit voor een hervorming van de Grondwet (zie de toelichting, blz. 13). Zie ook artikel 2, lid 2, van het voorstel, waarin wordt bepaald dat richtlijnen inzake het strafrechtelijk beleid niet tot gevolg mogen hebben dat de beoordeling van een individueel geval door de magistraat van het openbaar ministerie wordt geschrapt. Zie voor de verantwoordelijkheid van de procureur des Konings ook de toelichting bij het voorstel, blz. 64-66.

ambt, zelfs van een bestuursambt, door de wet belast zijn met het verrichten van sommige daden van gerechtelijke politie, staan, doch alleen in dit verband, onder hetzelfde toezicht"³⁴.

33. **Strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek (artikelen 416 en v.).** De uitleg over het "klassieke" strafonderzoek (hierboven, overweging nr. 30) geldt *Mutatis mutandis* in principe ook voor het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek. Zo zou het voorstel kunnen verduidelijken dat de "SUO-magistraat" de verwerkingsverantwoordelijke is voor de gegevens die noodzakelijk zijn voor het strafrechtelijke uitvoeringsonderzoek³⁵, omdat het gaat om een magistraat van het openbaar ministerie die het "SUO voert" en die "waakt over de wettigheid van de uitvoeringshandelingen"³⁶. Verder leert het voorstel ons dat "Het SUO wordt gevoerd door en onder het gezag en de leiding van de SUO-magistraat die bevoegd is voor de uitvoering van de in kracht van gewijsde gegane veroordeling. Deze magistraat draagt hiervoor de verantwoordelijkheid"³⁷.
34. Het voorstel kan ook verduidelijken in hoeverre de magistraat van het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming ende Verbeurdverklaring (COIV) die eventueel belast is met een SUO alsook de directeur van het COIV, alleen of samen (met de SUO-magistraat) de verantwoordelijkheid dragen voor de uitgevoerde gegevensverwerkingen.³⁸.
35. **Het opsluitingsregister (artikel 487).** Artikel 487 van het voorstel bepaalt dat elke gevangenis verplicht is een opsluitingsregister te houden waarin alle opgesloten personen opgenomen zijn en dat te allen tijde door de procureur des Konings kan worden geraadpleegd en dat dit register onder elektronische vorm mag gehouden worden.
36. Het doel van het opsluitingsregister blijkt duidelijk uit de toelichting bij het voorstel, maar moet expliciet worden vermeld in het beschikkend gedeelte: "In het raam van het ontworpen systeem van het eengemaakt strafonderzoek onder leiding van het openbaar ministerie dient de procureur des Konings een overzicht te hebben over het geheel van de voorlopige hechtenis en de strafuitvoering"³⁹; "[...] vermits ze nodig is om een overzicht te kunnen behouden over alle personen die in voorhechtenis of

³⁴ Zie met name de toelichting bij het voortel, blz. 128, waarin wordt uitgelegd waarom de bepalingen inzake bijzondere veldwachters en boswachters niet in artikel 107 zijn opgenomen.

³⁵ Meer bepaald volgens artikel 416, § 1 "het geheel van handelingen dat strekt tot de opsporing, de identificatie en de inbeslagneming van het vermogen waarop de veroordeling tot betaling van een geldboete, een bijzondere verbeurdverklaring of de gerechtskosten kan worden uitgevoerd".

³⁶ Artikel 416 § 2 van het voorstel.

³⁷ Artikel 417, §1. Zie evenwel ook § 3 van hetzelfde artikel dat bepaalt "Het lid van het openbaar ministerie bij een hof van beroep dat het SUO voert, is bekleed met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings. Hij oefent het ambt van officier van gerechtelijke politie uit *onder het toezicht van de procureur-generaal*" (italic toegevoegd door de Autoriteit).

³⁸ Zie artikel 418 van het voorstel en in het bijzonder §§ 2 (verantwoordelijkheid van de magistraat), 3, lid 1 (leiding en gezag van de directeur, onverminderd artikel 417, § 1) en 4, lid 1 (bevoegdheden).

³⁹ Blz. 45.

in strafuitvoering verblijven, en om toestand individueel van elke gehechte persoon te kunnen opvolgen"⁴⁰.

37. In zijn huidige vorm wordt in artikel 487 van het voorstel geen verwerkingsverantwoordelijke aangewezen. Indien "elke gevangenis" verantwoordelijk is voor de verplichting om een opsluitingsregister te hebben, stelt de toelichting bij het voorstel dat, gelet op het doel van het register om de procureur des Konings een overzicht te geven van alle aanhoudingen, " daarom vermeldt wordt dat de procureur des Konings toezicht houdt op register". Het voorstel zal, in het licht van de hierboven uiteengezette beginselen (overwegingen 28-29), verduidelijken wie de verwerkingsverantwoordelijke (of, in voorkomend geval, wie de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken zijn) is voor het opsluitingsregister.
38. De Autoriteit merkt echter op dat in de toelichting bij het voorstel wordt uitgelegd dat het papieren register in de praktijk is vervangen door een elektronisch register in " Sidis-Suite " en dat de wet daarom moet worden aangepast aan de huidige situatie en de in het veld gebruikte technologie⁴¹. In de praktijk is het momenteel ook zo dat invrijheidstellingen in hetzelfde informatiesysteem worden geregistreerd⁴².
39. Hoewel de toelichting er niet naar verwijst, is de databank " Sidis-Suite " bij de FOD Justitie opgericht bij artikel 3 van de wet van 5 mei 2019 **houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank**, met onder meer als doel de uitoefening van de wettelijke opdrachten van de penitentiaire administratie, bij de uitvoering van van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen met inbegrip van de toepassing van alle regels betreffende de duur van de detentie en het al dan niet tijdelijk verlaten van de inrichting. Deze wet bepaalt overigen nader de gegevens die via deze gegevensbank⁴³ worden verwerkt en bepaalt dat het openbaar ministerie en de parketsecretarissen toegang hebben tot de verwerkte gegevens⁴⁴. Ter herinnering, de Autoriteit heeft in het verleden twijfels geuit - die zij herhaalt - over de aanwijzing van de FOD Justitie als verwerkingsverantwoordelijke van voormelde wet⁴⁵.
40. Daarom moet het voorstel in een dergelijke context artikel 487 in overeenstemming brengen met de relevante bepalingen van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële

⁴⁰ Blz. 354.

⁴¹ Blz. 353.

⁴² Toelichting bij het voorstel, blz. 354.

⁴³ Zie artikel 5.

⁴⁴ Artikel 7, § 1, 5°.

⁴⁵ Zie artikel 4. Zie ook het Advies de GBA, nr. 120/2018 van 7 november 2018, blz. 3, overweging nr. 10.

aktebank, op zodanige wijze dat zowel de doeleinden, de gegevens als de verwerkingsverantwoordelijke (of de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken) waarop de verwerking krachtens artikel 487 betrekking heeft, duidelijk worden omschreven. In het voorstel wordt deze verwerkingsverantwoordelijke (of de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken) geïdentificeerd, overeenkomstig de hierboven uiteengezette beginselen (zie de overwegingen 28-29).

IV.2. Commentaar bij sommige artikelen van het voorstel

41. Recht op gegevenbescherming (artikel 1). Artikel 1 van het voorstel luidt als volgt:

Onverminderd de fundamentele rechtengehuldigd in de Grondwet, de internationale verdragen en het recht van de Europese Unie en de algemene rechtsbeginselen, wordt het Wetboek van Strafprocesrecht toegepast met inachtneming van de wettelijkheid en de loyaliteit van de strafrechtspleging, van het recht op gelijke behandeling en niet-discriminatie, van het recht op individuele vrijheid, van het recht van verdediging, van het recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie, van het recht op een eerlijk proces en op een uitspraak binnen een redelijke termijn, en met respect voor het privéleven. In overeenstemming met deze rechten worden de bepalingen van dit Wetboek toegepast met inachtneming van de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit".

42. De Autoriteit herinnert eraan dat het recht van een persoon op bescherming van zijn persoonsgegevens een grondrecht is dat in artikel 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie *autonoom* wordt erkend ten opzichte van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Het recht op gegevensbescherming is niet alleen gekoppeld aan het recht op privacy : breder dan dit zijn het *de rechten en vrijheden van natuurlijke personen* die het wil garanderen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens⁴⁶. Met andere woorden, een verwijzing naar de eerbiediging van dit recht in het kader van een strafrechtelijke procedure is minstens even relevant als een verwijzing naar het recht op privacy in artikel 1 van het voorgestelde Wetboek van strafprocesrecht. Naast het feit dat gegevensbescherming verder gaat dan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, zal de verwerking van persoonsgegevens (zowel voor het verzamelen van gegevens als voor het gebruik ervan) inderdaad systematisch worden gebruikt in het kader van strafrechtelijke procedures, alsook

⁴⁶ Zie bijvoorbeeld overweging nr. 7 en de artikelen 1, 2, a), 19, 20, 27, 28, 29, 30, 31 en 36, 2, a) van de richtlijn 2016/680. Reeds in 191 bepaalde artikel 1 van het Verdrag 108 van de raad van Europa (tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens) het volgende: "Dit Verdrag heeft tot doel op het grondgebied van elke Partij *aan iedere natuurlijke persoon*, ongeacht zijn nationaliteit of verblijfplaats, de eerbiediging van zijn rechten en fundamentele vrijheden *te waarborgen en met name zijn recht op persoonlijke levenssfeer* ten opzichte van de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens hem betreffend (" gegevensbescherming ") (italic toegevoegd door de Autoriteit). Deze aanpak is verder bevestigd in het kader van de modernisering van Verdrag nr. 108 van de Raad van Europa, in artikel 1 van Verdrag nr. 108+ : "Het doel van dit verdrag is de bescherming van personen, ongeacht hun nationaliteit of verblijfplaats, met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, en aldus bij te dragen tot de eerbiediging van hun mensenrechten en fundamentele vrijheden, in het bijzonder hun recht op privacy (italic toegevoegd door de Autoriteit).

meer in het algemeen bij de uitoefening van vele taken in het algemeen belang (of bij de uitoefening van het openbaar gezag) door de bevoegde overheidsinstanties.

43. De Autoriteit is daarom van mening dat in de eerste zin van deze bepaling een verwijzing naar het recht op gegevensbescherming moet worden toegevoegd.
44. **Toelaatbaarheid van het bewijs (artikelen 11 en 12).** In het voorgestelde wetboek wordt een benadering gevolgd die in overeenstemming is met het systeem van de regel van relatieve uitsluiting van bewijsmateriaal⁴⁷. Mutatis mutandis, is dezelfde opmerking als bij artikel 1 van het voorstel van toepassing op artikel 11 van het voorstel. Dit laatste regelt, met betrekking tot de bestraffing van onregelmatige bewijzen, de eventuele toelaatbaarheid van informatie die is verkregen in strijd met, in het bijzonder, het recht op verdediging of het recht op privacy.
45. Het niet opnemen van het recht op gegevensbescherming in deze bepaling zou neerkomen op het opleggen van de gevaarlijke oefening om onder de schendingen van de regels inzake gegevensbescherming deze te onderscheiden die al dan niet ook een schending van het recht op privacy zouden vormen (wat een bron van rechtsonzekerheid en potentieel artificieel onderscheid is)⁴⁸, aangezien voor inbreuken op rechten die niet onder artikel 11 van het voorstel vallen, *een soepeler* regeling voor de ontvankelijkheid van bewijsmateriaal geldt, zoals bepaald in artikel 12 van het voorstel⁴⁹. De Autoriteit is echter van mening dat voor een doeltreffende bescherming van personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens in het kader van strafrechtelijke procedures, schendingen van het recht op gegevensbescherming onder de in artikel 11 van het voorstel vastgelegde regeling moeten vallen.
46. Wat met name artikel 11 van het voorstel betreft, neemt de Autoriteit nota van de wijzigingen die door deze bepaling in de jurisprudentie en de Antigone-doctrine zijn aangebracht en die intussen in het positieve recht zijn bevestigd⁵⁰. Op grond van het voorgestelde wetboek van strafprocesrecht is

⁴⁷ Zie de Toelichting, blz. 69 ev.

⁴⁸ Toegegeven, in de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens wordt (logischerwijs) systematisch via artikel 8 EVRM de gegevensbescherming (en, indien van toepassing, Verdrag nr. 108 van de Raad van Europa) ingeroepen als de meest relevante bepaling van het Verdrag in dit verband. Zie onder meer het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, "Guide on Article 8 of the European Convention on Human Rights, Right to Privacy and familiale", 2019, bijgewerkt tot 31 augustus 2019, punten 159 en volgende.

⁴⁹ Buiten de in de artikelen 9 tot 11 bepaalde gevallen kan de informatie die op onregelmatige wijze werd verkregen, worden toegelaten tot de debatten tenzij de rechter vaststelt dat het gebruik ervan in een gerechtelijke beslissing afbreuk doet aan de integriteit van Justitie. Volgens deze: "Toelichting bij het voorstel (blz. 78) verduidelijkt hierover dat: "Dit artikel bepaalt dat buiten de in de artikelen 9 tot 11 bedoelde gevallen de informatie die op onrechtmatige wijze wordt verkregen, kan worden toegelaten tot de debatten tenzij de rechter vaststelt dat het gebruik ervan in een gerechtelijke beslissing afbreuk doet aan de integriteit van Justitie". Het gaat hier om minder indringende gevallen van onregelmatigheid die niet onder de in artikel 11 beschreven regeling vallen omdat ze de erin opgesomde fundamentele rechten niet aantasten. Wanneer informatie alsdan op onregelmatige wijze werd verkregen, kan worden aanvaard dat deze wordt toegelaten tot de debatten, tenzij de rechter vaststelt dat het gebruik ervan afbreuk doet aan de integriteit van justitie."

⁵⁰ Artikel 32 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering bepaalt: "Tot nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselement wordt enkel besloten indien :

- de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, of;

informatie⁵¹ die in strijd met het recht op privacy is verkregen in principe dus uitgesloten van de debatten, net als informatie die daaruit is afgeleid, tenzij de rechter drie cumulatieve voorwaarden vaststelt : dat de onregelmatigheid niet het resultaat is van een bewuste of onverschoonbare miskenning van het recht of de beschermde waarde; dat de ernst van de schending van het recht of de beschermde waarde concreet minder zwaarwichtig is dan het maatschappelijk belang bij de vervolging van het betrokken misdrijf en bij de eventuele sanctionering van de dader van het misdrijf; en dat het gebruik van het onregelmatig bewijs geen afbreuk doet aan de integriteit van Justitie.

47. Hoewel de Autoriteit gunstig staat tegenover de in artikel 11 van het voorstel gevolgde aanpak, merkt ze op dat er niet langer een rechtstreekse verwijzing is, zoals momenteel het geval is in artikel 32 van de voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering, naar het geval waarin de begane onregelmatigheid de "betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast" (een geval dat in deze tekst wordt onderscheiden van de schending van het recht op een eerlijk proces).
48. Op het gebied van gegevensbescherming komt een dergelijk criterium echter overeen met de beginselen van kwaliteit en veiligheid van de gegevens, die met het oog op het vaststellen van het bewijs nog belangrijker zijn: De verwerkte gegevens moeten met name nauwkeurig en actueel zijn en op zodanige wijze worden verwerkt dat een passende beveiliging is gewaarborgd⁵². Op het gebied van bewijsmateriaal en informatiebeveiliging zal in het kader van de betrouwbaarheid van het bewijsmateriaal bijzondere aandacht moeten worden besteed aan garanties met betrekking tot de beschikbaarheid en de integriteit van de verwerkte persoonsgegevens⁵³ (uiteraard naast de noodzaak om de vertrouwelijkheid te waarborgen⁵⁴).
49. Kortom, de Autoriteit is van mening dat naast de bovengenoemde drie cumulatieve criteria het criterium dat de betrouwbaarheid van het bewijsmateriaal niet in het gedrang mag komen, moet worden toegevoegd, of zij is ten minste van mening dat in de toelichting moet worden gespecificeerd

-
- de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of;
 - het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces".

⁵¹ De toelichting bij het voorstel verduidelijkt over het begrip "opsporing" (blz. 20) het volgende "Gelet op het feit dat de rechtspraak een onderscheid heeft gemaakt tussen de inlichtingen die toelaten een onderzoek te starten of te oriënteren enerzijds en degene die strekken tot het bewijs van de feiten anderzijds, en dat daardoor bepaalde inlichtingen niet als een bewijs worden beschouwd en zodoende ontsnappen aan een rechterlijke controle in de zin van artikel 32 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, meent de Commissie dat indien de informatie door de rechter in zijn oordeelsvorming wordt betrokken of indien uit de bewijsconstructie en de motivering blijkt dat deze een rol heeft gespeeld bij de beslissing, deze informatie aan hetzelfde regime als een bewijs dient te worden onderworpen. Om deze reden werd in de wettelijke regeling de bredere term "informatie" gebruikt in plaats van de klassieke term "bewijs". Zie ook voor meer details, blz. 74-76.

⁵² Zie met name de artikelen 4.1., d) en f), 71 19, 25 en 29 van de Richtlijn 2016/680. Zie ook met name de artikelen 50, 51, 56 en 60 van de WVG.

⁵³ Zie in het bijzonder het artikel 29,2, b), c), h), j) van de richtlijn nr. 2016/680.

⁵⁴ Voor gevallen waarin maatregelen om de vertrouwelijkheid van gegevens te waarborgen van bijzonder belang zijn voor de betrokkenen, zie bijvoorbeeld artikel 193 en volgende van het voorstel betreffende anonieme getuigenissen, en de artikelen 108, 109 en 119 van het voorstel betreffende de bescherming van de identiteit van de leden van de politiediensten in bepaalde gevallen.

welke van deze criteria betrekking hebben op de gevallen waarin de betrouwbaarheid van het bewijsmateriaal in het gedrang komt⁵⁵.

50. De Autoriteit herinnert er evenwel aan dat ernstige schendingen van de persoonlijke levenssfeer, zoals het gebruik van indringende bevoegdheden door het openbaar ministerie, waarvoor de toestemming van de onderzoeksrechter nodig is, zonder toestemming van die rechter, systematisch worden bestraft met de uitsluiting van de procedure van informatie die op basis daarvan is verkregen en van informatie die daaruit is afgeleid, overeenkomstig artikel 10 van het voorstel. De toelichting bij het voorstel benadrukt dat "alle onderzoeksdaaden waarvoor nu een rechterlijke beslissing vereist is ook in de toekomst slechts na rechterlijke machtiging zullen kunnen worden verricht"⁵⁶. Met name voor onderzoekshandelingen is toestemming van de onderzoeksrechter vereist (met beperkte uitzonderingen zoals in gevallen van ontdekking bij heterdaad) : opsporen van verkeersgegevens van elektronische communicatiemiddelen (artikel 184 van het voorstel); onderscheppen van voor het publiek toegankelijke communicatie of gegevens van een informaticasysteem of een deel ervan met technische hulpmiddelen, of er kennis van nemen, doorzoeken en opnemen of de zoeking in een informaticasysteem of een deel ervan uitbreiden (artikelen 185 tot 192); de huiszoekingen (205 tot 211)⁵⁷.

51. Recht op toegang tot het dossier (artikelen 87 §4, 216, 229,232 en 233; artikel 416, § 5)

Het recht op toegang tot het dossier⁵⁸ kan worden aangepast aan het recht van de betrokkene op gegevensbescherming, maar zoals uit de volgende overwegingen blijkt, voldoet het niet aan alle eisen van de artikelen 14 en 15 van Richtlijn 2016/680.

52. In de toelichting bij het voorstel⁵⁹ wordt uitgelegd "Het ontwerp voorziet in de differentiatie van de rechten en procedures die van toepassing zijn volgens de ernst van de misdrijven in het geding. Het evenwicht moet hier worden gezocht tussen de wens van een voldoende snelle en efficiënte procedure en het waarborgen van de rechten van de partijen". Daartoe wordt bij de toegang tot het dossier onderscheid gemaakt naargelang het dossier al dan niet betrekking heeft op strafbare feiten waarop een vrijheidsstraf staat.

⁵⁵ A priori lijkt het criterium van de aantasting van de integriteit van de rechtspleging daartoe open te staan, maar de toelichting maakt het niet mogelijk dit te beweren (dit criterium lijkt ook in het buitenlands recht te worden nagestreefd). Volgens de toelichting bij het voorstel (blz. 77) "Het derde criterium houdt verband met de integriteit van Justitie. Het is een criterium dat is geïnspireerd op artikel 24 (2) van het Canadese handvest van de rechten en vrijheden dat voorziet in een uitsluiting van het bewijs indien het de rechtsbedeling in diskrediet zou brengen of, meer precies, een schending inhoudt van de integriteit van Justitie. Het betreft het integriteitsbeginsel (integrity principle) dat ook terug te vinden is in de rechtspraak in Engeland en Wales, zo in een arrest van het House of Lords van 8 december 2005[...] (referentie weggelaten).

⁵⁶ Blz. 24.

⁵⁷ Voor de indeling van de drie soorten onderzoekshandelingen (deze die onder de exclusieve bevoegdheid van de procureur des Konings vallen, deze die gemengd zijn en afhankelijk van de omstandigheden machtiging van de onderzoeksrechter vereisen, en ten slotte deze waarvoor altijd machtiging van de onderzoeksrechter nodig is), zie de toelichting bij het voorstel, blz. 25 en volgende.

⁵⁸ Zie ook de Toelichting bij het voorstel, blz. 181 ev.

⁵⁹ Blz. 16.

53. Artikel 216 van het voorstel is de meest verstrekkende bepaling inzake het recht op toegang tot het dossier⁶⁰. Er wordt met name bepaald dat tegen de beslissing van de procureur des Konings beroep kan worden aangetekend bij de onderzoeksrechter⁶¹. Om volledig te zijn, moet dit artikel worden gelezen in combinatie met : het artikel 229, §1 dat het afsluiten beoogt van het onderzoek door de procureur des Konings, in welk geval het dossier automatisch ter beschikking wordt gesteld; artikel 232 dat de uitdoving betreft van de strafvordering middels het betalen van een geldsom (straftransactie) in welk geval ook in de toegang tot het dossier is voorzien (§ 2 ter attentie van de dader en het slachtoffer); artikel 233, dat voorziet in de beëindiging van de strafvordering door het nemen van maatregelen en het vervullen van voorwaarden, in welk bijkomende geval het dossier nog steeds toegankelijk is voor de dader en het slachtoffer (§ 2); en tot slot artikel 87, §4, lid 1 van het voorstel dat hierna wordt besproken (overwegingen nr. 57).

54. De toegang tot het dossier waaraan artikel 216 van het ontwerp is gewijs, is inhoudelijk onderworpen aan de volgende voorwaarden:

- het is slechts toegankelijk voor de verdachte en de benadeelde⁶² (artikel 216, § 1)⁶³ ;
- slechts van toepassing in het dossier dat betrekking heeft op misdrijven strafbaar met een vrijheidsstraf (artikel 216, §1) ;
- Op straffe van niet-ontvankelijkheid moet het verzoekschrift gemotiveerd zijn (artikel 216, §2, lid 1) ;
- het houdt de keuze van woonplaats in België in, indien de verzoeker er zijn woonplaats niet heeft. Het verzoekschrift bevat het "eventuele" e-mail adres waar de beslissing op kan worden meegedeeld (artikel 216, §1, lid 1) ;
- Het mag pas worden toegezonden of neergelegd nadat één maand verstreken is sinds het opstellen van het eerste proces-verbaal (artikel 216, § 2, lid 2);
- De verzoeker kan geen verzoekschrift met hetzelfde voorwerp toezenden (of neerleggen) vooraleer een termijn van drie maanden is verstreken te rekenen van de laatste beslissing die betrekking heeft op hetzelfde voorwerp (artikel 216, § 6);
- een dubbele voorwaarde heeft ook betrekking op het belang van de verzoeker: de procureur des Konings kan immers een inzage weigeren als "de verzoeker geen rechtmatige beweegredenen tot het raadplegen van het dossier doet blijken" (artikel 216, §3, lid 1); en hij

⁶⁰ Zie ook artikel 416, § 5 betreffende het strafuitvoeringsonderzoek.

⁶¹ Zie de artikelen 216, § 5 en 221 van het voorstel.

⁶² Blijkens artikel 70 van het voorstel verkrijgt iemand de hoedanigheid van benadeelde persoon die verklaart schade te hebben geleden veroorzaakt door een misdrijf (de verklaring gebeurt met een formulier ad hoc en moet bepaalde informatie bevatten). en elke persoon die benadeeld is door een misdrijf beschikt over een burgerlijke rechtsvordering (artikel 71 van het voorstel). de burgerlijke partij oefent de burgerlijke strafvordering uit (artikel 72 van het voorstel).

⁶³ In het kader van het strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek staat het recht om het dossier te raadplegen of te kopiëren open voor de veroordeelde en voor derden die een belang aantonen. Ter herinnering bepaalt artikel 416, §3 "Het SUO wordt gevoerd ten aanzien van de veroordeelde dader, hierna "de veroordeelde" genoemd, en de derden die wetens en willens met de veroordeelde samenspannen om zijn vermogen te onttrekken aan de tenuitvoerlegging van de uitvoerbare veroordelingen".

kan de inzage of het nemen van een afschrift beperken tot het gedeelte van het dossier waarvoor de verzoeker een "belang kan doen gelden" (artikel 216, §3, lid 2).

55. Voorts kan de procureur des Konings de inzage of het nemen van een afschrift van het dossier weigeren indien de noodwendigheden van het onderzoek dit vereisen, indien de inzage een gevaar oplevert voor personen of een ernstige schending van hun privéleven zou inhouden of indien het dossier enkel de verklaring of de klacht bevat, waarvan de verzoeker of zijn advocaat reeds een afschrift heeft ontvangen⁶⁴.
56. Artikel 216, §3, lid 3, van het voorstel bepaalt ook dat de raadpleging of het afschrift van het dossier⁶⁵ in beginsel niet meer mag worden geweigerd wanneer zes maanden zijn verstreken sinds de opstelling van het eerste proces-verbaal, behalve in twee gevallen :
 - indien hij van oordeel is dat de verzoeker niet beschikt over de hoedanigheid van verdachte of benadeelde, of
 - indien hij overeenkomstig artikel 220 van het voorstel, van de rechter van het onderzoek een verlenging van het geheime karakter ervan heeft verkregen omdat de toegang tot het gehele dossier of een deel ervan het verloop van het onderzoek ernstig in het gedrang zou kunnen brengen of de bescherming van personen.
57. Ten slotte is artikel 216, § 4, lid 2 gewijd aan een beperking op het gebruik dat kan worden gemaakt van de verkregen "inlichtingen": "De verzoeker kan de door de inzage of het nemen van een afschrift verkregen inlichtingen alleen gebruiken in het belang van zijn verdediging, op voorwaarde dat hij het vermoeden van onschuld in acht neemt, alsook de rechten van verdediging van derden, het privéleven en de waardigheid van de persoon, onverminderd het in artikel 217 bedoelde recht om het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen te vragen".
58. Indien de aanvrager overweegt het recht van toegang voor de betrokkenen op te bouwen op basis van het zojuist uiteengezette dispositief waarin voornamelijk in artikel 216 van het voorstel is voorzien (zie overweging 15 hierboven), vestigt de Autoriteit de aandacht op de volgende vier opmerkingen.

⁶⁴ Artikel 216, § 3, 1ste lid van het voorstel.

⁶⁵ In het voorstel moet worden verduidelijkt of deze regel ook van toepassing is op gevallen waarin sprake is van misdrijven *die niet* met een vrijheidsstraf kunnen worden bestraft. Immers, de Toelichting bij het voorstel laat dit verstaan (blz. 183 "De misdrijven niet strafbaar met vrijheidsstraf worden uitgesloten van deze regeling. Dit sluit echter niet uit dat er een verzoek wordt gedaan om het dossier te raadplegen en er op eenvoudig verzoek een kopie van te maken, zonder mogelijkheid tot beroep, ook voor feiten waarop geen vrijheidsstraf staat. *Bovendien* wordt ervan uitgegaan dat het recht op raadpleging zes maanden na het eerste proces-verbaal automatisch wordt toegekend, zodat alle partijen snel en op voet van gelijkheid kunnen profiteren van een gewaarborgd raadplegingsrecht " (cursief toegevoegd door de Autoriteit), laat de structuur van artikel 216 ruimte voor twijfel. In feite lijkt paragraaf 1 namelijk de reikwijdte van het hele artikel te beperken en lid 3 van §3 lijkt daar niet van af te wijken.

59. Ten eerste geldt dit recht van toegang tot het dossier als zodanig alleen voor de verdachte en de benadeelde partij. Maar een strafdossier kan ook betrekking op andere betrokkenen⁶⁶. Voor deze andere betrokkenen is waarschijnlijk alleen artikel 87, §4, eerste lid⁶⁷, van het voorstel relevant. Deze bepaalt alleen het volgende "Onverminderd de toepassing van artikelen 216, 229, 232 et 233, kan de procureur des Konings tevens aan een persoon die van een wettig belang doet blijken, toestemming verlenen om alle akten van rechtspleging van het dossier of een gedeelte ervan te raadplegen of een kopie daarvan te verkrijgen. Hij kan voorwaarden verbinden aan deze toestemming. Zijn beslissing is niet vatbaar voor hoger beroep. De persoon kan zelf met zijn eigen middelen kosteloos een kopie ervan nemen ter plaatse". Een dergelijke bepaling voldoet niet aan de vereisten van de artikelen 14 en 15 van richtlijn 2016/680, met name omdat zij de gronden voor weigering van toegang niet beperkt, noch wat de inhoud ervan betreft, noch wat de noodzaak ervan betreft (met name in de tijd).
60. Ten tweede zal hetzelfde artikel 87 § 4, van het voorstel van toepassing zijn wanneer de zaak betrekking heeft op een strafbaar feit waarop geen vrijheidsstraf staat. De toelichting bij het voorstel⁶⁸ legt uit dat "De ontworpen regeling wordt beperkt tot de misdrijven strafbaar met vrijheidsstraf, teneinde te komen tot een proceseconomisch haalbare regeling". De Autoriteit is van mening dat, wat het recht op toegang betreft, een dergelijke systematische beperking niet gerechtvaardigd zou zijn. Ter illustratie: een verwerkingsverantwoordelijke (natuurlijke persoon) die het voorwerp is van een strafrechtelijk onderzoek zou alleen kunnen verwijzen naar artikel 87, § 4, van het voorstel, aangezien hem alleen boetes kunnen worden opgelegd.⁶⁹
61. Ten derde staat Richtlijn 2016/680 niet toe dat het recht op toegang in beginsel afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat de betrokkene een belang heeft of een motivering geeft voor het verzoek, anders dan door het bewijs van zijn of haar identiteit⁷⁰. Een dergelijke motivering kan alleen worden verlangd en voor zover dit noodzakelijk blijkt voor de concrete beoordeling van de in artikel 15.1 van richtlijn 2016/680 bedoelde redenen.
62. Ten vierde kunnen de beperkingen op het gebruik van de verkregen "inlichtingen" de betrokkene niet beletten deze te gebruiken voor de uitoefening van zijn recht op bescherming van persoonsgegevens (bijvoorbeeld om de eventuele inovereenstemming van de gegevensverwerking in kwestie te verkrijgen), aangezien dit het eigenlijke doel is van het recht van toegang: "Een natuurlijke persoon moet beschikken over het recht op inzage van de gegevens die over hem zijn verzameld, en moet dit

⁶⁶ Zie bijvoorbeeld artikel 6 van Richtlijn 2016/680 en artikel 31 van de WVG, waarin vier categorieën van betrokkenen worden genoemd (met inbegrip van slachtoffers en derden bij het betrokken misdrijf).

⁶⁷ Lid 2 heeft betrekking op De uitgiften en de afschriften van de onderzoeks- en procedurestukken van de opgeheven militaire gerechten en parketten met betrekking tot dossiers waarin definitief werd gevonnisd of over dewelke de krijgsauditeur of de auditeur-generaal per 31 december 2003 hebben beslist.

⁶⁸ Blz. 183.

⁶⁹ Zie de artikelen 222 tot 227 van de WVG die niet voorzien in vrijheidsberovende straffen.

⁷⁰ Zie ook artikel 12.5 van de Richtlijn 2016/680.

recht gemakkelijk en met redelijke tussenpozen kunnen uitoefenen, *zodat hij kennis kan nemen van de verwerking en de rechtmatigheid daarvan kan nagaan*. [...] Om aan dit recht te voldoen, volstaat het dat aan de betrokkene in een begrijpelijke vorm een volledig overzicht van die gegevens wordt verstrekt, dat wil zeggen in een vorm die de betrokkene in staat stelt kennis te nemen van deze gegevens en *na te gaan of deze juist zijn en overeenkomstig deze richtlijn zijn verwerkt, zodat hij in voorkomend geval de hem uit hoofde van deze richtlijn toegekende rechten kan uitoefenen*" (italic toegevoegd door de Autoriteit)⁷¹.

63. **Uitbreiding van het onderzoek in een informaticasysteem (artikel 171, § 3).** In dit verband is het voorstel bedoeld om gevolg te geven aan het arrest nr. 174/2018 van het Grondwettelijk Hof van 6 december 2018, waarop het had geanticipeerd. In dit arrest heeft het Grondwettelijk Hof artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het EVRM toegepast op de wet van 25 december 2016⁷² met name in die zin dat het de uitbreiding van zoeking in een informaticasysteem regelde. Het Hof merkt het volgende op⁷³ "De uitbreiding van de zoeking biedt de speurders de mogelijkheid toegang te hebben niet alleen tot alle gegevens die zijn opgeslagen of bewaard op het toestel dat het vertrekpunt vormt van de zoeking, *maar ook tot alle op de informaticasystemen opgeslagen documenten die door verbinding via dat toestel worden bereikt, alsook tot alle communicatie die door de gebruiker ervan met derden wordt gevoerd*, met inbegrip van de nieuwe ontvangen of onderweg zijnde berichten waarvan de gebruiker nog geen kennis heeft genomen" (italic toegevoegd door de Autoriteit). Vervolgens wordt uitgelegd dat de bestreden wetswijziging de procureur des Konings toestaat de zoeking in een informaticasysteem uit te breiden zonder toestemming van de onderzoeksrechter, terwijl een dergelijke bevoegdheid alleen door de onderzoeksrechter tijdens een onderzoek zou moeten worden toegestaan, gezien de ernst van de inmenging en het geheime en niet-tegensprekelijk karakter van de informatie⁷⁴. Het Hof merkt voorts op dat de overdracht van de bevoegdheid van de onderzoeksrechter naar de procureur des Konings niet gepaard gaat met extra waarborgen die bedoeld zijn om het privéleven en de rechten van de verdediging van de betrokken persoon daadwerkelijk te beschermen en die van dien aard zijn de afschaffing van het voorafgaand optreden van een onafhankelijke en onpartijdige rechter te compenseren⁷⁵. Het Hof concludeert "Vanwege de ernst van de erdoor teweeggebrachte inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven, kan de maatregel die erin bestaat een zoeking in een informaticasysteem of een deel ervan die is aangevat in een informaticasysteem dat in beslag is genomen of dat door de procureur des Konings in beslag kan worden genomen, uit te breiden naar een informaticasysteem of een deel ervan dat zich op een andere

⁷¹ Overweging (43) van Richtlijn (EU) 2016/680.

⁷² Wet van 25 december 2016 houdende diverse wijzigingen van het Wetboek van strafvordering en het Strafwetboek, met het oog op de verbetering van de bijzondere opsporingsmethoden en bepaalde onderzoeksmethoden met betrekking tot internet en elektronische en telecomunicaties en de oprichting van een gegevensbank stemafdrukken.

⁷³ Onder overweging nr. B.11.2 van het arrest.

⁷⁴ Zie de overwegingen nrs. B.13.1 tot B.16.1 van het arrest.

⁷⁵ Overweging nr. B.16.2 van het arrest.

plaats bevindt dan daar waar de zoeking wordt verricht, enkel worden toegelaten onder dezelfde voorwaarden als diegene die gelden in verband met de onderzoekshandelingen bedoeld in B.14.2. [76] ».

64. Artikel 171, § 3, van het voorstel regelt nu de uitbreiding van de informaticazoevingen en is in overeenstemming met de zojuist genoemde jurisprudentie door te voorzien in de noodzaak van toestemming van de onderzoeksrechter en door een zekere bevoegdheid van het openbaar ministerie te handhaven in geval van ontdekking op heterdaad⁷⁷. Het wijkt hier echter van af door een extra mogelijkheid te bieden om de zoeking in het informaticasysteem uit te breiden tot de procureur des Konings en de officier van gerechtelijke politie op voorwaarde (naast de voorwaarden van artikel 171, § 3, eerste lid, van het voorstel) : dat hij het geschreven en duidelijk akkoord heeft van de gewoonlijke gebruiker van het informaticasysteem; dat hij deze laatste voorafgaandelijk geïnformeerd heeft over de mogelijke strekking van de uitbreiding van de zoeking en haar finaliteit; dat de uitbreiding van de zoeking een punctueel karakter vertoont en in direct verband staat met het voorwerp van het onderzoek.
65. De Autoriteit neemt hiervan akte en merkt het volgende op. Zij herinnert eraan dat een dergelijk akkoord geen basis zal vormen voor de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens als zodanig⁷⁸, maar voor de betrokken verdachte wel een zekere garantie kan vormen, in verband met de context van de verwerking (een strafrechtelijk onderzoek). De Autoriteit merkt ook op dat een dergelijke garantie geen garantie zal zijn voor *derden* (zenders van eventuele communicaties, enz.) waarvan de persoonsgegevens in dit verband zullen worden verwerkt⁷⁹.

⁷⁶ Meer bepaald huiszoekingen, onderscheppen, kennisnemen, doorzoeken en opnemen met technische hulpmiddelen van niet voor publiek toegankelijke communicatie of gegevens van een informaticasysteem of een deel ervan (zie artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering).

⁷⁷ Aangaande de informaticazoeving, zie de Toelichting bij het voorstel, blz. 157-163.

⁷⁸ Overweging nr. 35 van de richtlijn 2016/680: [...] Het uitvoeren van de bij wet aan de bevoegde autoriteiten toegewezen taken in verband met de voorkoming, het onderzoek, de opsporing of de vervolging van strafbare feiten, stelt hen in staat van natuurlijke personen te verlangen of te eisen dat zij aan de gedane verzoeken gevolg geven. In dit geval mag de toestemming van de betrokkene als omschreven in Verordening (EU) 2016/679 geen rechtsgrond vormen voor de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten. Wanneer van de betrokkene wordt verlangd dat hij aan een wettelijke verplichting voldoet, heeft hij geen echte, vrije keuze, en kan zijn reactie derhalve niet als een spontane blijik van zijn wil worden uitgelegd. Dit mag de lidstaten niet beletten om in hun wetgeving te bepalen dat de betrokkene kan instemmen met de verwerking van zijn persoonsgegevens voor de doeleinden van deze richtlijn, zoals DNA-tests in strafrechtelijke onderzoeken of het toezicht, met behulp van elektronische enkelbanden, op de locatie waar de betrokkene zich bevindt met het oog op de tenuitvoerlegging van straffen".

⁷⁹ Artikel 171, § 7 van het voorstel bepaalt: "Tenzij diens identiteit of woonplaats redelijkerwijze niet achterhaald kan worden, brengt de procureur des Konings *de verantwoordelijke van het informaticasysteem* zo spoedig mogelijk op de hoogte van de zoeking in het informaticasysteem of van de uitbreiding ervan. Hij deelt hem in voorkomend geval een samenvatting mee van de gegevens die zijn gekopieerd, ontoegankelijk gemaakt of verwijderd (italic toegevoegd door de Autoriteit). Ter herinnering: in het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 174/2018 van 6 december 2018 heeft het Hof in overweging B.22.2 van zijn arrest geoordeeld dat "Daaruit vloeit voort dat het begrip « verantwoordelijke van het informaticasysteem » in die zin moet worden begrepen dat het de persoon of de personen aanwijst die verantwoordelijk zijn voor de gegevens of de communicatie die zijn opgeslagen op het toestel dat in beslag is of kan worden genomen en voor de gegevens of de communicatie waarvan kennis kan worden genomen via de netwerken die worden beoogd door de uitbreiding van de in het voormelde toestel aangevatte zoeking, waarbij die persoon of die personen niet noodzakelijk de eigenaar of de houder van de betrokken toestellen zijn. Zoals is vermeld in B.15.2, is ook de verdachte bedoeld wiens gegevens het voorwerp uitmaken van de zoeking wanneer hij zelf niet de effectieve controle heeft over het desbetreffende informaticasysteem".

66. Ten slotte moet op bladzijde 159 van de toelichting, derde alinea, Franse versie, na de woorden "mots de passements supplémentaires" de woorden "ou l'utilisation de faux clés" worden toegevoegd om de Franse versie van de tekst in overeenstemming te brengen met de Nederlandse versie ("van valse sleutels gebruikt").

OM DIE REDENEN,

Rekening houdend met het feit dat het voorstel dat voor advies voorligt, onvolledig is wat betreft de verwerking van persoonsgegevens in het kader van strafrechtelijke procedures, is de analyse ervan, die daarom niet uitputtend en deels voorbarig is, beperkt tot beide relevante bepalingen inzake gegevensbescherming (**overwegingen nrs. 20-26**) ;

1. tekortkomingen van het positief recht De Autoriteit herinnert eraan dat zij weliswaar bevoegd is om in het kader van de vaststelling van een wet- of regelgevingsnorm advies uit te brengen over een regelgeving zoals het voorgestelde Wetboek van strafprocesrecht, maar dat in het positieve recht geen enkele autoriteit bevoegd is om in de praktijk toe te zien op de naleving van de regels inzake gegevensbescherming door de gerechtelijke autoriteiten, in dit geval de strafrechtelijke autoriteiten (**overwegingen nrs. 7-14**). Dit is een belangrijke leemte in het Belgische recht, die op dit punt tekortschiet t.a.v. artikel 8.3 3, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Een dergelijke tekortkoming heeft ook tot gevolg, zoals in de toelichting bij het voorstel wordt benadrukt, dat het niet mogelijk is te voorzien in de uitoefening van de rechten van de betrokkenen via de bevoegde toezichthoudende autoriteit (**overwegingen nrs. 15-17**).

De Autoriteit is van mening dat de aanvrager deze leemte moet opvullen.

2. Verwerkingsverantwoordelijken en doeleinden De Autoriteit benadrukt dat het voorstel, overeenkomstig de beginselen van transparantie en rechtmatigheid (**overweging nr. 27**), uitdrukkelijk de verwerkingsverantwoordelijken en het doel van de verwerkingen moet aangeven.

Met name in dit geval zal het voorstel in de eerste plaats bevestigen dat de procureur des Konings de persoon is die verantwoordelijk is voor de verwerking van de gegevens die nodig zijn voor **het onderzoek** en de uitoefening van de strafvordering, in de uitvoering van de bevoegdheden,

competenties en verplichtingen die hij heeft en waaraan hij gebonden is door dit Wetboek (**overweging nr. 30**).

Het zal ook de mogelijke autonome verantwoordelijkheid identificeren met betrekking tot de verwerking (of gezamenlijke verantwoordelijkheid, in voorkomend geval met een andere overheidsinstantie) van de **officieren van gerechtelijke politie (overwegingen nrs. 31-32)**.

Hetzelfde geldt voor wat de context betreft van het **strafuitvoeringsonderzoek**, en de verantwoordelijkheden van de SUO-magistraat evenals in voorkomend geval van de magistraat van het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming (**overwegingen nrs. 33-34**).

En tot slot, gelet op de toelichting bij het voorstel betreffende het **opsluitingsregister**, moet artikel 487 in overeenstemming gebracht worden met de relevante bepalingen van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank, op zodanige wijze dat zowel de doeleinden, de gegevens als de verwerkingsverantwoordelijke (of de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken) waarop de verwerking krachtens artikel 487 betrekking heeft, duidelijk worden omschreven (**overwegingen nrs. 35-40**).

3. Recht op gegevensbescherming Aangezien het recht op gegevensbescherming een autonoom grondrecht is en ten minste even relevant is in het kader van strafrechtelijke procedures als het recht op privacy, is de Autoriteit van mening dat het in artikel 1 van het voorstel moet worden vermeld (**overwegingen nrs. 41-43**).

4. Recht op gegevensbescherming en toelaatbaarheid van het bewijs In dezelfde zin is de Autoriteit, wat betreft de relatieve uitsluiting van bewijsmateriaal dat door het voorstel wordt ingevoerd, van mening dat, met het oog op een doeltreffende bescherming van personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens in het kader van strafrechtelijke procedures, moet worden verwezen naar het recht op gegevensbescherming in artikel 11 van het voorstel en dat ervoor moet worden gezorgd dat gevallen waarin de gepleegde onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijsmateriaal heeft aangetast, net als in het positieve recht, tot een uitsluiting van de betrokken informatie blijven leiden (**overwegingen nrs. 44-50**).

5. Recht op toegang Zoals momenteel in het voorstel is geregeld, voldoet het recht op toegang tot het strafdossier niet aan alle vereisten die zijn vastgelegd in de artikelen 14 en 15 van Richtlijn 2016/680/EG. De Autoriteit wijst op bepaalde aandachtspunten voor de

aanvrager indien hij overweegt het recht van toegang van de betrokkene op deze basis op te bouwen (**overwegingen nrs. 51-62**).

6. Uitbreiding van de (niet geheime) zoeking in een informaticasysteem De Autoriteit neemt nota van de wijzigingen die door het voorstel zijn aangebracht naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof ter zake en merkt alleen op dat de instemming van de gebruikelijke gebruiker van het systeem op zich geen garantie vormt voor de eerbiediging van de rechten van derden van wie de gegevens betrokken zijn bij de uitbreiding van de zoeking (**overwegingen nrs. 63-65**).

(get.) Alexandra Jaspar
Directeur van het Kenniscentrum